

zoals worteltjes, tot specialiteiten als kiwano of babaco, hun plaats te hebben. Ook alle noten en de keukenkruiden en specerijen horen hier thuis. Bij de psychoactieve planten en genotmiddelen worden, naast verwachte zaken zoals tabak en koffie, bijvoorbeeld ook bier en sterke drank behandeld. Hout, vezels, kurk en papier krijgen uitgebreid aandacht in het hoofdstuk over on eetbare planten. Oneetbaar zijn ook harsen, gommen, was, verf-, looi- en geurstoffen en allerhande oliën. De ongewenste planten trokken natuurlijk ook mijn aandacht; hieronder vallen de onkruiden en parasieten en een aantal giftige soorten en ziekteverwekkers. Tenslotte

volgt er een hoofdstukje over nieuwe, of nieuw ontdekte planten en biotechnologie.

Het is teveel om op de sommen allemaal. Dit is typisch een boek dat je niet vastpakt om te gaan lezen, maar wel om iets op te zoeken of een plotse nieuwsgierigheid te bevredigen, om vervolgens te merken dat je een uur later nog steeds aan het bladeren en grasduinen bent. De aantrekkelijke vormgeving en een duidelijke structuur met een consequent doorgevoerd kleurengebruik helpen hier natuurlijk ook bij. De (foto)composities aan het begin van elk hoofdstuk doen je echt zin krijgen om verder te bladeren. De plantentekeningen zijn jammer genoeg nogal 'plat'; met iets meer diepte

zouden ze een puur genot zijn om naar te kijken. Mij overkwam het bij de specerijen: op een bepaald ogenblik wou ik toch (nog) meer weten, en toen bleek er geen literatuurlijst te zijn. Natuurlijk, een literatuurlijst bij een dergelijk groots werk zou al gauw een paar duizend titels moeten omvatten, maar toch heb ik dit als een gemis ervaren.

Het is een boek dat iedere rechtgeaarde, nieuwsgierige plantenliefhebber moet raken. Dat het, ondanks de enorme redactiekus die het moet gekost hebben, hier en daar toch nog een beetje op een cursus lijkt, neem ik er in elk geval graag bij.

Martine Lejeune

R E C E N T V E R S C H E N E N

HOOF, P.H. VAN, R.P.W.H. FELIX, P.J.M. VERBEEK, M.C. SCHERPENISSE-GUTTER & A.A.M. DE GOEIJ, 2003. De natuurwaarden van het Eendenmeer, Driessenven en Rondven. Inventarisatie van flora en fauna in 2002 in het kader van venherstel op de Bergerheide. 92 pp + 16 bijlagen. Bureau Na-

turbalans - Limes Divergens, Nijmegen, in opdracht van Zuiveringschap Limburg. Waterschap Peel & Maasvallei en Stichting de Marke. Het rapport is voor € 24,- (excl. verzendkosten) verkrijgbaar bij Bureau Natuurbalans - Limes Divergens, Nijmegen, tel.

024-352 88 01; e-mail: info@natuurbalans.nl. Het rapport ligt tevens ter inzage bij de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Een samenvatting van het rapport is te lezen op de internetpagina van het Zuiveringschap Limburg (<http://www.zl.nl/>).

Op de Bergerheide in het Nationaal Park de Maasduinen liggen drie vennen, namelijk het Eendenmeer, het Driessenven en het Rondven. De laatste twee zijn in het voorjaar van 2000 en 2001 heringericht. Om de herinrichting te kunnen evalueren is een inventarisatie van de natuurwaarden (flora, broedvogels, amfibieën, libellen, dagvlinders, sprinkhanen, macrofauna & diatomaceën) uitgevoerd. De uitkomst hiervan worden uitgebreid in het rapport beschreven. Ook is de fysisch-chemische waterkwaliteit bij het onderzoek betrokken. Eenzelfde inventarisatie van het Eendenmeer had een enigszins andere doelstelling. Herinrichting van het Eendenmeer heeft namelijk, mede door gebrek aan kennis over de natuurwaarden, nog niet plaatsgevonden. De voorgenomen maatregelen zijn erop gericht de abiotische omstandigheden zodanig te herstellen dat de karakteristieke soorten zich weer kunnen vestigen. Omdat in en rond het Eendenmeer een aantal waardevolle soorten aanwezig is, zoals Kleine veenbes, Blauwborst en Geoorde fuut, is het van belang dat voor het uitvoeren van de

maatregelen rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van deze soorten. Het laatste hoofdstuk over inrichting, beheer en monitoring besteedt daarom aandacht aan de ontwikkelingsmogelijkheden van het Eendenmeer en de keuzes die hierbij gemaakt kunnen worden.

PEETERS, T.M.J. & M. REEMER, 2003. Bedreigde en verdwenen bijen in Nederland (Apidae s.l.). Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. 96 pp. European Invertebrate Survey - Nederland (EIS), Leiden. Rapportnummer EIS2003-02. Te bestellen voor € 15,- bij het EIS, tel. 071-5687670; e-mail: eis@naturalis.nnm.nl. Het rapport is ook in te zien in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Al met het verschijnen van de voorlopige atlas van de Nederlandse bijen in 1999, werd duidelijk dat het niet goed ging met veel bijensoorten. Met dit voorstel voor de Rode Lijst is nu duidelijk geworden hoe het er precies voorstaat. Van de 338 in Nederland

aangetroffen bijensoorten staan er meer dan de helft op de Rode Lijst. In vergelijking met andere Rode Lijsten, blijken bijen ernstiger bedreigd dan de meeste andere groepen. In het rapport worden hiervan de mogelijke oorzaken aangegeven. De Rode-Lijststatus is bepaald door een combinatie van een zeldzaamheids- en een trendcriterium. De zeldzaamheid werd bepaald met de verspreiding van de soorten vanaf 1970 tot 2001, de trend door deze periode te vergelijken met het voorkomen vóór 1970. In het rapport wordt op deze methode uitgebreid ingegaan. Verreweg het grootste gedeelte behandelt de Rode-Lijstsoorten afzonderlijk. Hierbij worden onder meer de trend, het voorkomen van de soort in Nederland en enkele biologische eigenschappen gegeven. In de basistabel met alle gegevens achter in het rapport, wordt voor het eerst voor elke Nederlandse bijensoort een Nederlandse naam gepresenteerd.

STICHTING IKL, 2003. Jaarverslag vrijwillige weidevogelbescherming Limburg 2002. 24 pp. Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (IKL), Roermond. Het is te bestellen bij de Stichting IKL (tel. 0475-386430; e-mail: ikl@ikl-limburg.nl). Het jaarverslag is ook in te zien in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Het jaarverslag behandelt de resultaten van het Project vrijwillige weidevogelbescherming voor het jaar 2002. De Stichting IKL coördineert dit project in Limburg. Het jaarverslag gaat allereerst in op het kader van het project en de uitgevoerde activi-

teiten. Daarna wordt ingegaan op de resultaten van het project in Limburg en per lokale groep samenwerkende vrijwilligers. Aan de vrijwillige weidevogelbescherming in Limburg werkten in 2002 maar liefst 157 boeren en 94 vrijwilligers mee op een oppervlakte van in totaal 2.403 hectare. Van de 1.244 nesten die werden gevonden, gemarkeerd en beschermd en waarvan het broedresultaat bekend is, bleken 947 nesten succesvol en gingen er 297 verloren. Het grootste deel hiervan betroffen Kievitsnesten. Andere weidevogels werden in mindere mate gevonden. Ondanks al de verrichte inspanningen, blijken weidevogels als de Grutto en Wulp, het in Limburg moeilijk te hebben. Ook werden van een aantal soorten voor het eerst nesten aangetroffen. Voorbeelden hiervan zijn Geelgors en Roodborsttapuit.

Wie zijn rapport, boek, etc. opgenomen wil zien in deze rubriek, kan een literatuurverwijzing met een korte inhoudsbeschrijving en bestelwijze opsturen naar de redactie o.v.v. "recent verschenen". De publicaties moeten betrekking hebben op voor Limburg relevante onderwerpen.

Guido Verschoor